

Gedichten voor kinderen

Katharina Wilhelmina Bilderdijk-Schweickhardt

bron

Katharina Wilhelmina Bilderdijk-Schweickhardt, *Gedichten voor kinderen*. François Bohn, Haarlem
z.j. [1824] (3e druk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/bild001gedi03_01/colofon.htm

© 2003 dbnl



[Woord vooraf]

Deze gedichtjens zijn door de Dichteresse, als moeder, niet dan voor haar eigen huislijk gebruik vervaardigd, en werden op den wensch van eenige Vrienden aan hen medegedeeld. Men oordeelde dat zy algemeen van nut konden zijn, en wilde derhalve de uitgave niet weigeren. Het zijn *gedichtjens voor*

kinderen. Dat het daarom juist geen *kinderlijke* gedichtjens behoeven te zijn, zullen zy gevoelen, die weten, wat het is, de vatbaarheid en het verstand in een kind te ontwikkelen, en tot hooger op te leiden.

Gebed.

ô God, die nooit uw Kind vergeet,
Maar 't lief hebt als een Vader,
Duld dat ik met een dankbaar hart,
U met mijn bede nader!

Ofschoon het oog U nimmer ziet,
Toch zijt Gy in ons midden,
Wanneer wy met oprecht gemoed,
Vertrouwend tot U bidden.

ô God, wat is uw liefde groot!
Gy riept my in het leven;
En alles wat ik dierbaar heb,
Is my door U gegeven.

En meer nog hebt Ge uw kind beloofd
Dan al wat de aard kan schenken.
Ach laat my, elken dag die rijst.
Aan die beloften denken!

In 't wel betrachten van uw woord
Is 't waar geluk gelegen:
ô Geef dat ik niets anders zoek
Dan dees U hoogsten zegen! -

Geloof, hoop, èn liefde.

Geloof, dat Jezus Kristus stierf
Voor aller menschen zonden;
En, dat wy, door zijn dood alleen,
Bij God genade vonden!

Vertrouwt, dat God, om zijn verdienst,
In 't leven na dit leven,
Aan hem die in die hoop berust,
De Zaligheid zal geven.

Bemint dan God met heel uw ziel;
En, hebt, om Jezus smarten,
Uw naasten als u - zelven lief
Met reine Kristen harten!

Jezus liefde.

Jezus is voor my gestorven; -
Voor mijn zonden leed hy pijn!
Ach, hoe groot moet Jezus liefde
Voor ons arme zondaars zijn!

Jezus riep de Kindren tot zich;
Ook voor hun leed hy de dood!
Jezus, dank voor uw genade!
Ach, wat is uw liefde groot!

ô Moge ik U zoo beminnen
Als gy my hebt lief gehad; -
En Uw welbehagen houden
Voor des levens hoogsten schat!

ô Moge ik U zoo beminnen,
Dat ik, op den jongsten dag,
In de rij der zalige Engelen,
Aan uw zij' verschijnen mag!

Liefde tot God.

Ik bemin met heel mijn harte
God, die my zoo teêr bemint:
Zijn bevelen zal ik volgen,
Als een recht gehoorzaam Kind,
Goede God! van U komt alles,
Alles wat mijn hart verblijdt!
Laat, ô laat my nooit vergeten
Goede God, hoe goed Gy zijt.

Morgengebed.

Hoe blij ontwaak ik, goede God,
Verkwikt door Uwen zegen!
'k Heb in de diepe duisternis
In Uwe schuts gelegen;
Daar menig een dees lange nacht
In pijn of angst heeft doorgebracht.

ô, Laat my altijd dankbaar zijn,
Gy liefderijke Vader!
En, breng my elken morgenstond
Het eeuwig leven nader:
Op dat ik, eenmaal, daar verschijn,
Waar 't eeuwig, eeuwig vreugd zal zijn!

Gebed voor de maaltijd.

ô God, die ons dees spijze schenkt,
Verzel haar van uw Zegen;
En doe ons met een dankbaar hart
Uw goedheid overwegen!
Wy bidden U, ô goede God,
Maak Gy ons dankbaar voor 't genot
Van deze uw milde gaven;
En, wie behoeftig schreit om brood
Wil die, ô Vader, in zijn nood
Met uwe weldaân laven!

Goede nacht.

'k Wensch U goede nacht, Papatjen!
'k Wensch U goede nacht, Mamatjen!
Broertjens, Zusjens, goede nacht!
Henrietje
Gaat naar bedtje,
Want daar slaat de klok reeds acht.

'k Heb mijn speelgoed reeds geborgen,
En mijn boekjens; dat ik morgen
Alles weêr in orde vind.
Moest ik zoeken
Naar mijn boeken,
'k Heette vast een slordig kind.

'k Hou mijn kleêrtjens bij elkander;
'k Gooi het een niet op het ander;
Alles leg ik netjes weg:
In den blinden
Kan ik 't vinden,
Als ik weet waar ik het leg.

Op mijn knietjens neêrgebogen,
Sla ik, eer ik slaap, mijne oogen
Biddend op tot God den Heer:
Amen, zeg ik,
En dan leg ik
My gerust te slapen neêr.

Het ontwaken.

't Is tijd, 't is tijd om op te staan;
Ik trek mijn kleêrtjens netjes aan,
Maar ga niet eerder naar beneden,
Voor dat ik op gebogen kniën,
En zonder om my heen te zien,
Aandachtig heb tot God gebeden.

Want, Vader zegt, wie God niet bidt,
Ofschoon hy nog zoo veel bezit,
Heeft nooit geluk of vreugd te wachten.
ô God, ik dank U ieder dag
Om dat ik tot U bidden mag
En Gy op mijn gebed wilt achten.

Geef, dat ik nooit dien plicht vergeet;
Maar U, in blijdschap en in leed,
Door kinderlijke beden nader'.
Schoon niemand hier op aard U ziet,
Gy toch vergeet uw kindren niet,
Maar mint hen als een teder Vader.

Gerustheid.

Wanneer ik my te slapen leg,
En moeder neemt het kaarslicht weg,
Dan schrik ik voor het duister niet,
Om dat ik weet, dat God my ziet:
Want hem, die steeds zijn plicht betracht,
Bewaakt Hy door zijn Engelenwacht.
Waarvoor dan zoude ik zijn bevreesd?
God is my steeds nabij geweest!
Hy hoedt, waar menschenhulp niet baat;
En nooit komt ons zijn zorg te laat.
't Zij middaglicht of duisternis,
Steeds weet ik, dat Hy om my is;
En dat zijn liefde wel voorziet,
Dat my, zijn kind, geen kwaad geschied:
Des doe ik blij mijn oogen dicht,
En vraag niet naar het avondlicht.

Geduld en lijdzaamheid.

Een kleine spin had eens haar net
In 't open venster opgezet,
En spon daar altijd vlijtig toe,
En werd haar arbeid nimmer moê.
Zy had een keurig net gemaakt
Aan duizend hoekjens vastgehaakt,
Wanneer het door de kamermaagd
Met éénen streek werd weggevaagd.
Gelukkig had zij overleg,
En school zich in een hoekjen weg. -
Maar toen de maagd was weggegaan
Vong zy op nieuw een weefsel aan,
En had met de eigen nettigheid,
Haar draadjens weêr op nieuw geleid,
Wanneer Fidel, de kleine hond,
Die naar een vlieg te happen stond,

Geduld en lijdzaamheid.



Kom hier, gy lieve kleine meid,
En zie eens diertjens nijverheid; bl. 17

Op eens zijn kop door 't weefsel stak
En al de fijne ragjens brak. -
Nog werd de spin niet moedeloos,
Maar vatte na een korte poos
Haar arbeid op met de eigen lust
Als of zy nimmer wierd ontrust,
Ja schoon zy telkens werd gestoord,
Toch spon zy altoos vlijtig voort. -

 Kom hier, gy lieve kleine meid,
En zie eens diertjens nijverheid;
En, als Mama u taakjens zet,
En gy niet op uw arbeid let,
Of dat ge u al te haastig rept,
En 't geen gy naait verbroddeld hebt,
En moet dan weêr van nieuw af aan
Beginnen wat gy badt gedaan,
Toon dan geen onwil of verdriet;
Want brave kindren doen dit niet.
En zoo gy ooit iets leeren wilt,
Zoo acht die moeite niet verspild,

Maar sla het spinnekopjen gâ
En denk op haar geduld eens na.
Begin de taak, u opgeleid,
Met de eigen lust en lijdzaamheid:
Want alles valt wel eens zoo licht,
Het geen men met geduld verricht.

Het goede voornemen.

Wanneer ik traag in 't leeren ben,
Dan denk ik aan het kleine miertjen,
En sta dan in my-zelv' beschaamd,
Bij 't voorbeeld van dat vlijtig diertjen.

Des Zomers werkt het altijd voort,
En nimmer zou het moeite sparen,
Om, in de kleine voorraadschuur
Zijn Wintervoedsel op te gaâren.

En, zou ik, minder wijs dan hy,
Mijn tijd met ledig zijn verslijten,
Zoo dat ik als ik ouder word
My-zelv' mijn luiheid had te wijten!

ô Neen; ik weet het is mijn plicht,
En 't hoort bij voeglijkheid, en orde,
Dat ik niet altijd ledig ga,
Maar zorg draag dat ik wijzer worde.

Ik zal dan, zoo als 't miertjen doet,
In tijds reeds voor de toekomst zorgen:
En, wat ik heden leeren kan,
Stel ik gewis niet uit tot morgen.

Het verstandige kind.

Eens viel Jan, door wild te loopen
Op een grooten steenklomp neêr:
ô Hoe bloedde Jantjes hoofdtjen,
En wat deed zijn knietjen zeer!

Gaauw kwam Willem aangelooopen,
En hy hielp hem spoedig op:
‘Daar, daar, (riep hy) is een stokjen,
Geef dien stouten steenen klop.’

Kleine Willem wist niet beter,
Daarom deed hy zoo verkeerd:
Want, met langs de straat te spelen
Had hy niets dan kwaad geleerd.

“Foei! dat ik zoo dwaas zou wezen,”

Zei de zoete, brave Jan:

“Immers weet ik, lieve Willem,
Dat die steen 't niet helpen kan.

En zoo hy al schuld kon hebben,
Weet gy niet wat Vader zegt?
*Kwaad met kwaad te willen lonen,
Is ondeugend; ja, is slecht!”*

“Neen, ik zal voortaan in 't loopen
Liever meer voorzichtig zijn,
En, daar dit mijn eigen schuld is,
Ook niet klagen over pijn.”

Het onverdraagzame kind.

Het wrevel kind, dat steeds kraakeelt
Wanneer het met zijn makkers speelt, -
Dat alles naar zijn zin begeert,
En orde en rust in onrust keert, -
Dat trotsch en wederstrevig mort,
Wanneer hem iets bevolen wordt,
Dat zie ik met meêdogen aan:
Want zeker, 't zal hem kwalijk gaan!
Hem schuwt het vredelievend kind,
Dat braafheid, plicht, en deugd bemint,
Men vraagt hem op geen kinderfeest,
Om dat men voor zijn norscheit vreest:
Met elken dag ontfangt hy straf,
Waartoe hy telkens reden gaf;
En nimmer is hy blij van hart,
Want andrer vreugde baart hem smart.

Ook is hy nimmer opgeruimd,
Om dat hy steeds zijn plicht verzuimt.
En, wat nog meer dan alles is,
Hy baart zijn Ouders droefenis.
Want bitter is der Oudren pijn,
Als kindren ongehoorzaam zijn;
En nimmer wordt een kind geliefd
Dat hun het hart door ondeugd grieft.

De gevolgen der ongehoorzaamheid.

De kleine Frans was in zijn jeugd
Onmenschelijk wreedaardig;
En, waar hy dieren kwellen kon,
Daar was hy altoos vaardig.

Eens klom hy op een hoogen boom
Om nestjens uit te halen;
Maar, moest zijn wreede roovery
Haast met de dood betalen.

Reeds had hy de oude mosch verjaagd.
Hy hoort de jongskens piepen,
Als of zy in hun grievende angst
Haar teedre voedster riepen!

Hy hoort, hoe de oude om 't nestjen schreit,
Maar hoort het onbewogen:
Want deernis had de bengel niet;
Hy wist van geen meêdoogen.

Hy rukt de blaadren uit elkaâr
Waar 't nest in lag verholen,
En neemt er al de jongen uit,
Die vruchtloos zich verscholen.

Maar zie, hoe 't nu den wreedaart ging!
Zoo als hy af wil stijgen,
Breekt, rits! de vooze tak: en hy
Stort neder door de twijgen!

De gevolgen der ongehoorzaamheid.



Gelukkig, echter, was er een
Meêdogender van harte, bl. 27.

Daar lag hy nu bebloed op de aard,
Zijn hoofd bedekt met wonden;
En werd eerst tegen de avondstond
Door vreemden daar gevonden.

Hy smeekte om bystand, maar vergeefs!
Men spotte met zijn kermen;
Want hy die wreed van inborst is,
Vindt by geen mensch erbarmen!

Een hunner kent den wreeden knaap,
En roept zijn makkers tegen:
'Hy heeft nog meer dan dit verdiend!
Wat is aan hem gelegen?'

Gelukkig, echter, was er een
Meêdoogender van harte,
Die bracht hem naar zijn ouders huis,
Uit deernis met zijn smarte.

Nu moest hy liggen dag en nacht
In de ijselijkste pijnen! -
Bleef kreupel al zijn leven lang,
En onherstelbaar kwijnen.

Ach! dikwils was het hem verboôn,
De nestjens uit te halen!
Als kindren ongehoorzaam zijn,
Kan ook hun straf niet falen.

De logen.

Een onbedachte knaap verloor
Met langs de straat te spelen,
Een groot stuk geld, hem aanvertrouwd
Om armen uit te deelen.

Hy wist geen raad, daar dit gemis
Zich spoedig moest ontdekken;
En dacht een listig middel uit,
Om zich de straf te onttrekken.

Hy had gevoel noch menselijkheid,
En, geen bedrog ontziende,
Betichtte hy een armen knecht
Die by zijne ouders diende.

Helaas! men gaf zijn woord gehoor,
Als altijd waar bevonden;
En de arme knecht wierd d'eigen dag
Met schande weggezonden.

Nu vloog de laster haastig rond,
En vond geloof by velen;
De knecht werd ras door iedereen
Beschuldigd van te stelen.

Hy vond op 't laatst geen menschen meer
Die iets aan hem vertrouwden,
Om dat zy sinds dat ongeval,
Hem als een dief beschouwden.

Wanneer hy iets te werken zocht,
Dan werd hy afgewezen;
En spoedig had zijn huisgezin
Het diepst gebrek te vreezen.

Ja, haastig was het al verteerd,
Het geen zijn vlijt verdiend had;
En wie, wie zou hem bystand biën,
Die niemand meer te vriend had!

Zijn kindren schreiden soms om brood;
Maar niets had hy te geven!
Zijn vrouw werd krank van droefenis,
En 't kostte haar het leven!

Ach! toen verdween zijn laatste troost,
En afgemat van 't lijden,
Kwam hem weldra een vroege dood
Van meerder smart bevrijden.

Ach! zei hy tot zijn kindertjens
Die om zijn sterfbed schreiden,
Ach! hadt ge uw lieve moeder nog,
't Waar minder hard te scheiden.

Maar, houdt de ellende die my trof,
Ten voorbeeld voor uwe oogen;
Zijt op het droef gevolg bedacht
Van lastertaal en logen.

Eén leugen maakte u ouderloos,
(Die God gewis zal wreken.)
Bedenkt dit heel uw leven door,
En, beeft voor 't logenspreken!

Moedwil.

Eens brak de wilde Ferdinand
Zijn fraaije zweep aan stukken;
Toen zocht by fluks zijns broeders zweep
(Die hy met beide handen greep,)
Hem met geweld te ontrukken.

De brave Willem stond er by,
Wien zulk een onrecht griefde:
Hy haastte zich naar Ferdinand,
En nam hem minzaam by de hand,
Met broederlijke liefde.

Bedenk (dus sprak hy) wat gy doet,
En vraag uw eigen harte!
Toen laatst een makker by u kwam,
Die met geweld uw speelgoed nam,
Of dit u toen niet smartte?

Gelukkig, was de wilde knaap
Gevoelig voor 't vermanen:
Hy bloosde; zag met schaamte neêr,
En gaf zijn broeder 't zijne weêr,
Met de oogen vol van tranen!

Toevallig kwam zijn Vader aan,
Die gaarne braafheid loonde.
Hy prees des braven Willems aart;
En Ferdinand kreeg zweep en paard,
Om dat hy rouw betoonde!

Moedwil.



Toevallig kwam zijn Vader aan,
Die gaarne braafheid loonde. bl. 34.

Begeerlijkheid.

Waarom zoude ik ooit mijn naasten
Iets ontrooven van het zijn'?
Immers, zoo het my tot nut was,
Waar' mijns naastens goed het mijn.'

Zelfbedrog is 't; maar geen voordeel,
Als ik andren iets ontsteel:
Wat door onrecht is verkregen,
Is een ongezegend deel.

Leerde ons Adam niet en Eva,
Eens zoo zalig in den hof,
Hoe, na 't roekloos lustenvieren,
Hen de straf des Hoogsten trof?

Strekt het kind slechts eens de handen
Naar den hem ontzegden peer;
Spoedig zal hy alles wagen,
Want het blijft niet by dien keer.

De ondeugd durft al meer en meerder;
En, begon by met één duit;
Eenmaal mogelijk blaast hy d'adem
Als volslagen booswicht uit!

Diefstal, schoon een wijl verborgen,
Komt voorzeker eens aan 't licht:
Ze is, hoe listig ook verholen,
Open voor Gods aangezicht.

Goede God! bewaak mijn harte,
Dat het, door geen lust verleid,
Ooit eens anders goed ontvreme!
Hoed my voor begeerlijkheid!

De dood.**HET KIND.**

Wat is dood zijn, lieve Moeder?

Als een kind met de oogjens dicht,

Met zoo koude bleeke lipjens,

In een houten kistjen ligt?

DE MOEDER.

Dat is dood zijn; ja, mijn zoontjen.

Als men sterft, verstijft het bloed;

En dan volgt die ijsbre koude,

Die den mensch verbleeken doet.

HET KIND.

Als ik slaap, gy wekt my weder;
En, toen broër in 't kistjen lag,
Maakte Moeder hem niet wakker,
Maar hy sliep door nacht en dag.

Waarom, zeg my, lieve Moeder,
Hield hy de oogjens altijd toe?
Wordt, die dood is, nooit weër levend?
Zeg dan, Moeder, zeg my hoe?

DE MOEDER.

Neen, mijn kind, de dooden wekken
Kan geen moeder, dierbre knaap!
Neen, Gods stem-alone, Gods Almacht,
Wekt de dooden uit hun slaap.

Eens wordt al wie dood is, wakker;
En, die God hier recht bemint,
Leeft dan altijd in den hemel,
En heeft Jezus tot zijn Vriend!

HET KIND.

Jezus! - die voor ons kwam sterven
In die ijsfelijke pijn!
ô! Die Jezus vriend mag wezen,
Wat moet die gelukkig zijn!

De armen.

Wanneer ik wandel langs den weg,
Ontmoet ik somtijds armen,
Die, hongrig en van kou verstijfd,
My bidden om ontfermen.

ô God, hoe dankbaar moest ik zijn
Voor al uw gunstbewijzen!
Hoe moest ik U voor 't geen ik heb,
Met hart en lippen prijzen!

Hoe menig wichtje ziet m' op straat
Van kou en honger huilen,
Dat nergens hardsteê heeft noch dak
Om voor den storm te schuilen.

En my, ô Vader, dektet gy
Met zachte en warme kleëren!
Hun dekt een handvol stopplig stroo;
Ik rust op donzen veëren.

Hoe menig kind zwerft wild langs straat,
Leert liegen, stelen, vloeken;
Terwijl ik uit Uw heilig woord
Geleerd worde U te zoeken!

Wat voorrecht schonk Uw goedheid my!
My, boven zoo veel kindren!
ô Laat dan nooit mijn dankbaarheid,
Mijn liefde nooit, vermindren!

't Is niet om dat ik iets verdien,
Of recht heb iets te vragen,
Dat Gy my boven hen bedeelt
Die zoo veel kommer dragen.

Gy zift hun Vader en hnn God;
Als ik, zy ook, de Uwen.
Laat my dan nooit met trotsch gemoed
De klacht der armen schuwen!

Geef boven alles, dat Uw woord
Die droeven steune in 't lijden;
Zoo mogen ze eens, by u omhoog,
Zich eeuwiglijk verblijden!

Den lasteraar geen geloof te geven.

Wanneer men in uw byzijn ooit
Van iemand kwaad mocht spreken,
Al schijnt u zelfs zijn euveldaad
Op 't duidelijkst gebleken;

Dan wacht u toch vooral, mijn kind,
Dat gy dien mensch veroordeelt;
Maar volg ook hier, als overal,
Des dierbren Heilands voorbeeld.

Geen stervling is van zonden vrij;
Wie durft dan vonnis geven?
Aan God, die hart en ziel doorleest,
Zij dit alleen verbleven!

Zorg, dat gy met geen woord of wenk
De lastring schijnt te staven;
En, wat ge in iemands nadeel hoort,
Blijve in uw borst begraven.

Liefde tot zijne ouders.

God gebiedt, dat gy uwe Ouders
Eeren en beminnen moet;
En het kind moet wel ontaard zijn,
Dat dit niet van harte doet.

Zoudt gy hunnen wil niet eeren
En betoonen 't hoogst ontzag,
Daar zy voor uw welzijn zorgden,
Van uw' eersten levensdag!

Al wat God hun heeft gegeven
Hebben ze over voor hun kind;
En, niets is er op de wareld
Dat hun hart zoo teêr bemint.

Wacht, ô wacht u, lieve Elize,
Dat gy ooit hun wil weêrstreeft;
Os, wanneer zy u bestraffen,
Oneerbiedig andwoord geeft.

God belooft den hoogsten zegen
Aan het ouderlievend kind.
Die dien zegen niet waardeeren,
Hebben Jezus niet ten Vrind!

Aandacht by Gods woord.

Als 't deugdzaam kind ter kerke gaat
Om 's Heilands heilig woord te hooren,
Dan denkt het aan geen ijdelheên,
En laat door niets zijn aandacht storen.

Waar twee of drie in 's Heeren naam
Zich plechtig in 't gebed vereenen,
Daar zal Hy in hun midden zijn,
En aan hun beê gehoor verleenen.

Dit heeft ons Jezus zelf beloofd
(En niets doet Zijn belofte wanken)
Wanneer 't gebed het hart ontvloeit,
En niet bestaat uit ijde klanken.

Wie slechts een aardsch Monarch genaakt,
Mengt ernstige eerbied in zijn hulde,
Op dat des Vorsts toegevendheid
Zijn nederige voordracht dulde.

Hoe durfde ooit in zijn nietigheid
De mensch gehoor by de Almacht hopen,
Sloot niet des Heilands bittre dood
Den toegang voor den zondaar open?

Mijn zoon, waar grenst dan 't diep ontzag,
Den redder van 't heelal verschuldigd!
Hoe wordt Hy door den sterveling
Genoeg vereerd, genoeg gehuldigd?

Van kindren zelfs versmaadt Hy niet
Het stamelend gebed te hooren;
En niet één klankjen van hun mond
Gaat voor zijn goedheid ooit verloren.

ô Dwale uw aandacht dan niet om!
Geen ijdelheid verstrooie uw zinnen;
Maar tree met ootmoed en ontzag
Der Heeren heilgen tempel binnen.

Het dankbare kind.

Toen ik zoo klein als 't broêrtjen was
Dat Moeder aan haar boezem voedstert,
Toen heeft zy met de zelfde zorg,
Ook my gevoed, ook my gekoestert.

Als broêrtj' onrustig is, en schreit,
Dan geeft hem Moeder duizend kussen,
En zit geheele nachten door,
Hem op haar schoot in slaap te sussen.

Want broêrtjen schreit uit stoutheid niet,
Dat kleintjen weet nog van geen dwingen;
Dan had hem Moeder ook niet lief,
En zou geen zuija voor hem zingen.

Maar, kwelt hem pijn of ongemak,
Zijn mondjen kan het nog niet klagen;
En als hy dorst of honger heeft,
Hy kan nog om geen voedsel vragen.

Maar Moeder zorgt dat niets hem deert:
't Verveelt haar nooit, hem op te passen.
Ook my heeft zy zoo teêr verzorgd;
Hoe ware ik anders opgewassen!

Ik heb haar daarom hartlijk lief,
En zal haar liefde nooit vergeten!
Ach! zoo ik haar bedroeven kon,
Dan moest ik wel ondankbaar heeten.

Geen arme te verachten.

Zou ik dien armen man verachten,
Die ginds zoo schuchter beedlen gaat?
Zou ik niet hooren naar zijn klachten
Om dat de trotschaart hem versmaadt?

ô Neen: hy is Gods voorzorg waardig;
En steeds was hy zijn plicht getrouw.
Ja, 't waar ontmenscht en onrechtvaardig,
Indien ik hem miskennen zou.

Slecht doet hy, die een mensch veroordeelt,
Om dat een schamel kleed hem dekt!
Neen; volge ik altijd Jezus voorbeeld,
Voor wien geen armoede ooit bevekt.

Ook de armste heeft Zijn troost genoten,
Al waar zijn kommer wel verdiend.
Neen, nimmer zij de mensch verstoten:
Want zelfs de Heiland is zijn Vriend!

Rijkdom.

Neen, mijn kind, geen aardsche schatten
Houden waren rijkdom in.
Jezus leerde ze ons versmaden
Op des Tempels hoogen tin.

Jezus leerde ze ons verachten
Voor het onvergangaar goed.
Ja, de dwaas alleen kiest rijkdom
Voor den vrede van 't gemoed.

Wie om roem, of schat, of aanzien,
Ooit zijn plicht vergeten kon;
Waan niet, hoe hy ook mocht brallen,
Dat hy by die ruiling won!

Menig arme sterft in 't jammer,
Vlekloos, en zijn' plicht getrouw,
Die de rust van 't rein geweten
Voor geen wareld ruilen zou.

Ach, de trotschaart, die by 't sneven
Niet dan op zijn rijkdom ziet,
Voelt het vlijmend van den doodsnik;
Haar verkwikking voelt hy niet.

Neen, mijn knaapjen, 't waar genoeg
Springt uit ééne bron slechts voort:
't Is de zielrust in den boezem,
Door geen zelfverwijt gestoord.

Wel hem, die met blijde erinn'ring
Aan den weldoorleefden dag,
Zich met onbeladen boezem
Tot zijn Heiland wenden mag!

Wen gy by uw morgenbede
De Almacht om zijn zegen smeekt,
Bid alleen om 't brood van heden,
Dat gy 't met Gods zegen breekt!

Wen ge in eenzame avondbede
U des Hemels schuts beveelt,
En geen knaging van 't geweten
U de zoete rust ontsteelt;

ô Dan zijt gy rijk, mijn knaapjen,
Boven al wat rijkdom heet;
Dan zal God u schatten geven,
Daar zijn dierbre Zoon voor leed!

Op het nieuwe jaar.

God, laat my 't hart tot U verheffen,
En wijde ik U dit feestgetij:
Leer Gy my t'elken stond beseffen,
Hoe kort de duur des levens zij.

Indien ik elken dag mag tellen
Door vordring op de Hemelbaan,
Dan mag dit jaar my zoo ontsnellen,
Dat niet een uur te loor zal gaan.

Na het Fransch.

Cantique 34.

Het geweten.**Aan mijn zoontjen.**

Vraagt gy my, wat is 't Geweten?
Dierbaar knaapjen, hoor my aan,
't Is een stem die zich doet hooren;
Die men nooit in 't hart kan smooeren;
Die men vruchtloos tracht te ontgaan.

't Is een weldaad van den Schepper,
Ieder stervling meêgedeeld.
Nergens booswicht, zoo volkomen,
Die die stem niet heeft vernomen
Die de wreedste wroeging teelt.

Ja, 't Geweten doet ons sidderen;
't Is der ondeugd felste straf.
Klaagt haar stem ons aan in 't harte,
ô Zy laat geen rust van smarte,
Wie aan 't kwaad zich overgaf.

Vaak houdt ze ons te rug van 't boze,
Of zy waarschuwt voor het kwaad.
't Is het kenmerk van 't Geweten,
Dat het als een stalen keten,
Knellend nasleept waar men gaat.

Wie by wetteloze ontwerpen
't Hart met angst beknelt voelt slaan,
Die dan vuurgloed op zijn kaken,
En een vlam in 't hart voelt blaken,
Dien klaagt dit Geweten aan.

Roept u deze stem, mijn zoontjen,
Hoor met eerbied, wat zy zegt!
Blijf getrouw aan haar vermanen!
Haar verachting staat op tranen:
God heeft haar in 't hart gelegd.

Wasdom.

Ziet gy deze zee van halmen
Die het windjen golven doet,
En wier nog omzwachtelde airen
Stoven in den zonnegloed?

Weet gy wat ontelbre schatten
Ieder halmtjen in zich sluit?
En wat wijd verspreide zegen,
Uit één kiemend zaadjen spruit?

Weet gy dit, mijn dierbaar knaapjen?
Zaagt gy door een bete brood
Soms een arme 't hart verkwikken,
Ja, gered zijn van de dood?

ô Zoo sla de weldaad gade
Die Gods goedheid heeft verspreid,
Die het voedsel voor zoo velen
In een enkel zaadgrein leidt.

Dan, wat baat het de aard te zuivren?
Vlijt en zorgen zijn om niet,
En geen zaadjen kiemt tot vruchten,
Dat geen vasten wortel schiet.

Valt het in den vruchtbren akker;
Zoo de wind het weêr verwaait,
Zal zijn kracht zich niet verbreiden,
En het werd om niet gezaaid,

Welk een beeld voor 't menschlijk harte!
Strekke 't u tot les, mijn kind!
Laat het vruchtbaar zaad der deugden,
Niet verstuiven met den wind.

Oudren die u teêr beminnen,
Wier geluk in 't uw bestaat,
Maakten vroeg uw weeken boezem
Vatbaar voor der deugden zaad.

Ja, wy rukten onvermoeibaar
Distelkiemen uit dien grond;
Os, verpletten in 't ontluiken
Wat het vruchtbaar zaad weêrstonde,

ô Die zorg zij niet verloren!
Niet één indruk ga te loor,
Die uw hart voor deugd verteder,
Of der ondeugd kiem versmoor!

Laat geen deugdverstikkend onkruid
Wortel schieten in uw ziel:
Nimmer rijpte 't zaad tot zegen,
Dat in distels nederviel.

Smeek van God, mijn eenig knaapjen,
Hy wiens almacht wasdom geeft,
Dat hy 't zaad versterke en koestre,
Dat uw hart ontfangen heeft.

Lust en plicht.

‘Zie die zwaar beladen boomen!
Gaauw een peer of wat genomen,
Zei een kwaad, moedwillig kind.
‘Willem (riep hy), kom, mijn broeder!
Gaauw aan 't plukken, haast komt moeder!
Als zy ons aan 't snoepen vindt...!’

Willem was een brave jongen,
Wien de tranen 't oog ontsprongen
Toen zijn broêr den plicht verliet.
‘Hoe! (riep hy) gestolen vruchten!
Wilt gy voor Gods straf niet duchten,
Ik, mijn broeder, eet ze niet.’-

‘Wel is waar, Mama verbiedt het;
Maar zie rond ons, niemand ziet het!’
Zei de roeklooze Eduard.

‘Wie zal naar een peertjen vragen
Waar de boomen zoo veel dragen,
Of er een genomen werd.’ -

‘Ziet het vader niet of moeder,
God ziet alles, ô mijn broeder;’”
Zei de wijze en goede zoon.

“Hy kan heel ons hart doorlezen;
Hy zal onze rechter wezen;
Hy geeft ieders daden loon.’ -

Lust en plicht.



“God ziet alles, ô mijn broeder;” bl. 66.

Het onweder.**Aan mijn zoontjen.**

Hoe! gy siddert, dierbaar knaapjen,
Als gy 't onweêr raatlen hoort!
Schrik niet: onder 's Almachts vingren
Rolt die zware donder voort.

Ziet ge uit saamgepakte wolken
't Slingren van het bliksemvuur;
Hooft gy aard en hemel kraken;
Denk dan aan Gods albestuur.

Immers zorgt die wijze Vader
Voor zijn kindren hier beneên.
Wat er ooit op aard gebeure,
Zijne zorg vergeet er geen.

Wees dan moedig, lieve jongen,
Als een' braven knaap betaamt;
En verban dat ijdel schrikken,
Dat een kloek verstand zich schaamt.

Geef, uit waanziek zelfbetrouwen,
U nooit roekloos in gevaar:
Schuw den roem des onbedachten,
Die geen moed, maar moedwil waar.

Doch, waar ooit gevaren dreigen,
Stel u daar Gods Almacht voor!
Die gerust op God vertrouwen
Stelt Zijn goedheid nooit te loor.

Op de jeugd.

De jeugd gaat als een bloem voorby:
Dat zy zich vroeg den Heere wij!
Niet uitstell' Hem alleen te leven!
Wie Jezus dient, wordt alles licht,
En 't moeilijkst offer aan den plicht
Zal steeds het zoetst genoegten geven.

Vertoef niet, wie tot Jezus kom',
Tot dat de lustlooze ouderdom
Uw moed en krachten doet bezwijken!
Gewis, het offer kost hem niet,
Die dan alleen van de ondeugd vliedt,
Als zy gereed staat, hem te ontwijken.

Zij de eerste vrucht der prille jeugd
De reine Godgewijde deugd,
En vlie zy 't lokaas van de zinnen!
De aanbidbre God die 't Al regeert,
Wil, dat de jeugd Hem kennen leert,
En schonk haar 't licht om Hem te minnen.

Na het Fransch.

Cantique 75.

Aan mijn zoontjen.

'k Zag u soms met blijdschap spelen
In het kinderlijk gewoel;
Waarom wierdt ge allengs, lief knaapjen,
Voor die kindervreugde koel? -

Als het oordeel zich ontwikkelt,
Dan verheft zich onze geest;
Dan verdwijnt der kindren eenvoud;
Kindsch genot is dan geweest.

't Knaapjen slaat zijn vorschende oogen
Buiten d' eng beperkten kring,
In wiens omvang hy al dartlend
Aan zijn moeders kniën hing.

Ieder voorwerp trekt zijn aandacht
Tot beoefning van 't verstand;
En zijn weetlust, nooit verzadigd,
Peinst op oorzaak en verband.

Die geheime zucht naar kennis.
Die zoo heilrijk in ons werkt,
Voert ons ter bestemming henen,
Door Gods wijsheid afgeperkt.

Ja! genoeglijk zijn de jaren
Voor het lief onnoozel kind,
Dat in de enge kinderkamer
D' uitgebreiden hemel vindt;

Wien het waggelend kaartenhuisjen
Schooner is dan 't Koningsslot,
En een hand vol lekkernyen,
't Hoogst aandoenlijk zingenot!

Doch, voor ieder perk van 't leven
Heeft Gods goedheid vreugd bepaald;
't Zijn alleen bevlekte boezems,
Wien het waar genoeg faalt.

't Knaapjen late 't speelgoed varen,
Dat het staamlend wicht bekoort;
't Vroeger speeltuig wordt verwisseld
Met een minder nietig soort.

Maar, gevoel en teêrheid klimmen
En ontwikkelen ieder dag;
Dan vervangt een zachte weemoed
D' eersten blijder kinderlach.

Als zich 't knaapjen voelt vertederd
Door de smart die de arme lijdt;
Als hy zucht met hun die weenen,
Gaat hy 't zorgloos lachjen kwijt.

Maar gezegend is dat tijdperk
Als het eerst gevoel ontgloort,
En het teder mededogen
't Jongsken in zijn speeldrift stoort.

Ja, 't is duizendvoud gezegend,
Als 't voor teêrheid vatbaar hart,
(Vormbaar als de zachte waschklomp)
Voor de deugd vertederd werdt.

Ja, gezegend mag het heeten,
Als zijn onbesmette borst,
Kinderscherts en dartlen moede,
Naar de wijsheids - lessen dorst.

ô Mijn eerstling! ô mijn lievling!
Wierdt gy koel voor kindervreugd,
Dubble wellust wacht den jongling,
Wien de boezem gloeit voor deugd!

Zonder haar, is geen genieting;
Geen geluk, dan op haar pad!
Zonder deugd, geluk te zoeken,
Is, naar ijdlen damp gevat.

Wat my ooit het hart bezware,
Buig' die kommer nooit mijn hoofd,
Dat der boosheid gruwzame invloed
Uw gevoel voor deugd verdooft!

Leerdet gy de Godheid eren
Van uw eerste kindsheid af,
Haar gehoorzaam zijn uit liefde,
Niet uit slaafsche vrees voor straf:

Zag ik u in tranen baden,
Toen gy soms, als staamlend wicht,
Op het heilig kruisbeeld staardet,
Met verbleekend aangezicht; -

Op 't verhaal van Jezus lijden
U bezwijken van de smart;
ô, Hoe dankte ik dan den Heiland
Voor zijn invloed op uw hart!

ô Hoe mengde ik dan mijn tranen
Met uw kinderlijk geweën!
Hoe beveelde ik u zijn liefde
In mijn vurige gebeên!

Ja, gy zult Hem eeuwig eren
Die zoo smartlijk voor u stierf,
En door onverdiende foltring
U zijn eeuwig Rijk verwierf.

Ja, gy zult Zijn dood herdenken
Als verzoeking u belaagt,
En uw hart Hem nooit onttrekken
Die u niets dan liefde vraagt.

Jezus zal u zeker geven
Wat ge met vertrouwen bidt;
Zoek geen aardsche zaligheden,
Die verdwijnen in 't bezit.

Mocht Zijn wijsheid u onthouden
Wat by dwazen aanzien wekt;
Hy, Hy-zelf, Hy heeft zijn leden
Op het schamel stroo gestrekt.

Hem, Hem heeft gedorst, gehongerd;
Hem, het schuldloos hart gebloed.
ô, Mocht gy dit nooit vergeten
By des warelds tegenspoed!

't Oogenblik des langsten levens
Is zoo ras voorby gesneld!
Wee den dwaas, die zijn verwachting
Op dat vlottend schijngoed stelt!

Ons, voor de Eeuwigheid geboren,
Is het leven slechts een tocht;
En, zijn uitzicht wordt vernietigd,
Die er 't duurzaam Eden zocht! -

Leer uit uwer Oudren voorbeeld,
Hoe het noodlot wendt en keert; -
Hoe men met een dankend harte
Tot de nooddrift - zelve ontbeert.

Hebben wy uw eerste tochten
Met behoedzaamheid bestierd; -
Nooit een zuchtjen dat u schaadde
Onbedachtzaam bot gevierd; -

Uw geluk verstrekke ons eenmaal
't Zoetste loon dier oudrenmin!
Nimmer sluipe oneedle neiging
U ten weeken boezem in!

Eindloos zwaar is 't, in de weelde
Van des levens volst genot,
't Zuivre harte rein te houden,
En de ziel, vervuld van God!

Duizenden aanloklijkheden
Gaan met d' overvloed gepaard,
Die een hart van God vervreemden,
Met dien slaafschen boei bezwaard,

Breekt gy met een rein geweten
't Brood dat God u heden gaf;
Laat dan nooit een zorg u prangen.
Wacht het morgen, hopen af.

Veel is 't, daaglijks brood te ontvangen,
Als Gods zegen het verzelt;
Daar de booswicht arm mag heeten,
Die miljoenen schatten telt.

Laat begeerte u nooit verleiden
Tot verzaking van uw plicht!
Dit alleen is ware rijkdom
Die in 't rein geweten ligt.

Hy-alleen, is diep rampzalig,
En geen rijkdom geeft hem baat,
Wien het hart by al zijn schatten,
Met onsubre wroeging slaat.

Waar zijn voet zich heen moog wenden,
Angst verzelt hem overal:
Immer ziet hy 't strafzwaard dreigen
Dat hem eenmaal treffen zal.

Nimmer smaakt de plichtverzaker
't Ongestoorde zoet der rust:
Jaren smartens moet hy lijden,
Voor één oogenblik van lust.

Geen onschuldige genieting,
Geen genoegen streelt hem meer;
En wanneer zijn sterfuur nadert,
Legt hy 't hoofd op doornen neêr.

Ja, vereischt de plichtbetrachting
't Offer van ons dierbaarst goed;
Van de heetste boezemtochten;
Van ons leven; van ons bloed;

Wijden wy het, met vertrouwen
Dat ons de Almacht krachten geeft:
Beter, nood en dood te kiezen,
Dan met oneer voortgeleefd.

Hiertoe schenke u God zijn zegen!
Hy sta u in nooden by!
Hy geef dat uw wil en neiging
Naar *Zijn* wil geregeld zij!

Ach, mijn zoon! de minste wending
Leidt zoo schielijk af van 't pad,
Dat de reiziger van de aarde
Zich ten weg verkozen had!

Flikkert hier of ginds een dwaallicht,
ô Het trekke uwe oogen niet:
Want de zijweg voert ten afgrond,
En bedrieglijk is 't verschiet.

Wee den wandlaar, die één voetstap
Zijdlings af te dwalen waagt!
Zijn vermetel zelfbetrouwen
Wordt voorzeker eens beklaagd.

Niets doe u de voeten wenden;
Wat uw zinnen lokken moog,
Wat u smarte, wat u streele,
Hou den eindpaal slechts in 't oog.

Mocht de hemel duister worden,
Grijnst u ooit de noodstorm aan,
Ga gerust in Gods geleide
Tot het einde van uw baan.

Afscheid aan mijn zoontjen.

Vergeefs is 't in dit afscheidsuur
Mijn bange zuchten op te kroppen:
Uw afreis treft my, ja, mijn zoon,
Zy doet mijn boezem angstig kloppen.

Ach! 't is dat tijdstip nu niet meer,
Dat ik u al mijn zorg mocht wijden,
En in uw kinderlijk vermaak
My onbekommerd mocht verblijden.

't Was altijd nog een vijverkom,
Waarin de golfjens zachtjens vloeiden;
Waarop de lachjens en de vreugd
U in een veilig hulkjen roeiden.

Geen steile rots verhief zich daar
Die soms de hechtste kiel doet gruizellen;
Geen stormwind joeg er golven op,
Wier hemelhoogte 't hoofd doet zuizelen.

Neen: vlak en effen was dat meer;
Geen klippen hadt gy daar te schroomen;
Genot en blijdschap loeg u toe,
En wiegde u op de vlakke stroomen.

Steeds was uw argloos hart verblijd,
Wanneer by 't spelend overvaren
De keitjens van den heldren plas
U meer dan Indus parels waren:

Wanneer des gouden kevers vlucht
Uw hart een vreugdeschreeuw ontrukte;
En, voor geen dorens spits bevreest,
Uw hand het netelroosjen plukte.

Hoe ras verdween die kindervreugd!
De kever is uw hand ontvlogen,
En 't netelroosjen, eens zoo lief,
Verloor zijn schoonheid voor uwe oogen.

Allengs verdwijnt het tooverlicht,
Dat alles om u heen verfraaide;
Allengskens wordt het windtjen guur,
Dat eerst met zoelen adem waaide:

Allengskens schuift de sluier weg
Die u des warelds leed verhulde;
En 't schijngoud gaat zijn luister kwijt,
Dat kindereenvoud u vergulde.

Des levens reis vang' lieflijk aan
In 't wiegjen, met fluweel omhangen;
En 't roosjen dat de welvaart teelt,
Versier' des zuiglings donzen wangen:

Dat wiegjen schommel' onverpoosd,
Op 't mollig vloerkleed, zacht en even:
Niet altijd blijft de weg zoo malsch!
Langs berg en klippen voert het leven.

Geen reiziger voleindt dien tocht
(Schoon weelde en rijkdom hem verzellen)
Of 't stormweêr geeft hem vroeg of spa
Ten speelpop aan de ontombre wellen.

Ach, immer woester wordt de zee;
De klippen, immer meer verholen;
En duizendvormig, het gevaar,
In de ondoorzienbre kolk verscholen.

Daar is geen veilig plekjen gronds
Aan eigen haard of verre kusten,
Waarop de reiziger, hoe moê,
Van 's levens zorgen uit mag rusten.

Sireengezang, dat vleiend lokt,
Kan 't lichtbegoocheld hart verrukken;
De onnoozle hand, in 't bloemgewaad
Een doodlijkgiftig knopjen plukken.

Hier zal het glimzand des Paktools
Begeerlijkheid in 't harte kweken;
Daar, aanzien, roem, of hoog gezag,
De ziel in ijverzucht ontsteken.

Licht zal, die 't grootst gevaar ontsnapt,
Op 't afgelegenst eiland stranden;
En daar, een Circes tooverkunst
Hem kluistren in oneedle banden.

't Is al vol klippen, ô, mijn zoon,
En, wel hem, die ze mag ontkomen!
Ja, wel hem, duizendmaal herhaald,
Die drift en wenschen in kan toemen!

ô Waag uw rust niet onbedacht!
Poog om die klippen heen te sturen:
De wroeging zetelt op hun top,
En blaakt er 't hart met helsche vuren.

Ach! zoo Gods wijsheid had bestemd,
(Mocht u mijn bloed er voor bevrijden!)
Dat 's levens luttel heilgenot
U ooit verbitterd wierd door 't lijden!

Ach! zoo uw pad door droefheid leidt,
Vertrouw u Gods onfeilbre zorgen!
Zijn hand beveiligt in den nood,
Al is die Vaderhand verborgen.

Strek naar geen zwakke bies uw hand,
In 't worstlen met des levens golven.
Wie ooit aan 't vlotte wier zich hield,
Dien heeft de stroom in 't eind bedolven.

Geen rijkdom zij uw toeverzicht,
Noch wat een stormwind weg kan blazen!
't Vergankelijk goed dat weelde geeft,
Zij 't voorwerp van de lust des dwazen.

Neen; als u soms de boezem bloedt,
Zie, zie dan op tot Gods ontfermen!
Hy, die uwe Ouders nooit verliet,
Zal zich hun lievling ook erbarmen.

Hy zij uw heul en toeverlaat!
Hoe ook des levens vaarttuig slinger',
De weg die door het leven leidt,
Is afgeteekend door Gods vinger.

De bijbel.

Uw goedheid en Uw wijsheid, God,
Blinkt my in alles tegen;
Maar, wat Natuur ons heerlijkst biedt,
Haalt by de goed- en wijsheid niet,
In 't Bijbelwoord gelegen.

Ik leer Uw almacht van de zon,
Van 't glinstrend stargewemel:
Maar 't woord ons door Uw Zoon gebracht,
Getuigt van hooger wonderkracht,
Ontsluit den weg ten hemel!

Het veld verschaft het menschdom brood:
't Is vruchtbaar door uw zegen!
Maar de onvergangbre levensspijs,
Voor ons van eindloos hooger prijs,
Wordt door uw Woord verkregen.

Dat Woord-alleen voldoet ons hart:

Uit dat spruit al ons hopen:

Dat wijst ons schuldvergeving aan:

En stelt ons na dees levensbaan

Den blijden Hemel open!

Dat leert ons, hoe mijn Heiland stierf,

Voor mijn, voor aller zonden!

In al de boeken van heel de aard

Wordt zulk een waarheid niet verklaard,

Die zegen niet gevonden.

ô Hebbe ik dan mijn Bijbel lief,

Als hoogste gift van boven!

En danke ik Jezus elken dag,

Dat ik door haar Hem kennen mag,

Hem lieven leer' en loven!

Jozef.

Jozef.**I.**

De goede Jozef was bemind
Van alle brave menschen,
En Jakob - zelf kon in dees zoon
Geen grooter deugden wenschen.

Van zes paar broeders was dit kind
Op één na 't jongst geboren;
En dezen zoon had Jakob zich
Ten lievling uitverkoren.

Hy groeide in deugd en godvrucht op,
Was zedig, ingetogen,
En hield in alles wat hy deed,
Zijn plicht, en God voor oogen.

Gehoorzaam was hy, zacht van aart,
Voor ieder één dienstvaardig,
En, meer dan al zijn broeders saam,
Zijn ouders liefde waardig.

Uitstekend was hy door zijn schoon
Van de andren onderscheiden.
Zijn ouders leefden in dit kind;
Hy was de vreugd van beiden.

De luister van zijn braafheid blonk
Zijn broedren hel in de oogen;
Zy konden in hun nijdig hart
Zijn voorrang niet gedogen.

Nog nooit had hy een plicht verzuimd
Waardoor hy Jakob griede;
Des schonk hy hem een kostbaar kleed,
Ten teeken van zijn liefde.

Nu steeg der broedren haat ten top;
Dien Jozef niet vermoedde,
Om dat zijn eigen argloos hart
Geen nijd of wangunst voedde.

Eens had hy 's nachts een vreemden droom,
Daar hy geen erg in stelde,
Maar dien hy gul en onbedacht
Zijn broederen vertelde.

Ik dacht, wy waren verr' van hier,
(Dus liet zich Jozef hooren)
Te samen bezig in het veld,
Aan 't binden van het koren.

Als zich mijn schoof van de aarde hief
En staan bleef voor mijne oogen,
Terwijl uw schoven al te saam
Zich voor de mijne bogen.

De jongeling zweeg; maar nijd en spot
Was in hun oog te lezen,
Hooft, riepen zy, eens zal hy heer,
En wy zijn knechten wezen.

Van nu af, rees hun bittere haat
Nog hooger dan te voren,
En in hun boezem had de nijd
Zijn wis verderf gezworen.

Nu zochten zy met ongeduld,
Maar konden niets ontdekken,
Waaruit men met een schijn van recht
Zijn braafheid kon bevleeken.

Een tweede droom dien Jozef had
En argeloos verhaalde,
Was oorzaak dat hun wreed gemoed
Zijn ondergang bepaalde.

Ik droomde, zei hy, dat de zon
Zich met de maan verneêrde,
En, neêrgebogen aan mijn voet,
My plechtiglijk vereerde.

Elf sterren zag ik nevens haar
Vernederd aan mijn voeten,
En met het eigenste eerbewijs
My als beheerscher groeten.

Hou op, riep Jakob ernstig uit,
Wat zoude ons overkomen?
Mijn zoon, wat beeldt uw hart zich in?
Wat is de zin dier droomen!

Hoe! zoude uw moeder, zoude ik - zelf,
En al uw broedren, buigen,
Om u, als onzen Vorst en Heer,
Onze eerbied te betuigen!

Doch Jakob voelde in zijn gemoed
Wat deze droom mocht spellen,
En zag de wangunst uit het hart
Van's jonglings broedren wellen.

Hy wilde de onmin door dien droom
Niet meerder op zien stijgen;
Daarom gebood hy hem met ernst,
Van zijnen droom te zwijgen;

Maar bad Gods raadsbesluiten aan
In stilte en vol vertrouwen,
En hoopte, in dees zijn lievling eens
Een gunstling Gods te aanschouwen!

II.

Nog naauw was Jozef zestien jaar,
Toen hem zijn vader zeide
Dat hy naar Sichem trekken zou,
Waar zijne kudde weidde.

Uw broeders, sprak hy, trokken heen
Om 't wollig vee te drijven,
En nog zijn zy niet weêrgekeerd;
Ik weet nit waar zy blijven.

Vertrek, mijn zoon, vertrek in vreê,
En breng hun mijnen zegen.
Gods Engel moge uw leidsman zijn;
Hy veilig' u de wegen!

Nu reisde Jozef heen, met spoed,
En vond, na lang te dwalen,
Zijn broedren by de lammrenkooi,
In Dothans vruchtbre dalen.

Met blijdschap kreeg hy hen in 't oog,
En haastte om hen te naderen:
Ach! weinig dacht hy, dat hy viel
In handen van verraderen.

Ja, weinig dacht dit Jakob - zelf.
En wie, wie zou 't vermoeden,
Dat Broeders wrok en haat en nijd
In hunne boezems voedden.

Zy zagen Jozef reeds van verr',
En, door hun haat gedreven,
Besloten zy een gruweldaad
Die ieders hart doet beven,

Ai zie, daar komt de droomer aan,
(Zoo riepen ze al te gader.)
Daar nadert hy, die heer wil zijn
Van ons en van zijn Vader!

Nu spoedig hem ter dood gebracht,
En in een kuil gesmeten!
Dan zeggen wy, hy werd in 't woud
Van tijgers opgegeten.

Onnooslen! als of God niet wist
Wat menschen doen of laten!
Eens komt de misdaad toch aan 't licht,
En 't liegen kan niet baten.

Doch Ruben, de oudste van hun al,
Ontroerde van hun woorden,
En sprak: wat gruwel zou het zijn,
Indien wy hem vermoordden!

ô Laten wy met 's broeders bloed
De handen niet bevleken:
Want, hoe gy ook die daad verborgt,
Het zou zich toch ontdekken.

Maar zie hier juist een put nabij:
Laat hier hem nederzinken:
Dan sterst hy toch van hongersnood,
Of zal er in verdrinken.

De goede Ruben zei dit slechts
Tot redding van zijn broeder:
Want, dacht hy, vindt mijn raad gehoor,
Dan ben ik zijn behoeder!

Dan keere ik weder naar dit oord
Als de andren het begeven,
En red, nog eer de schemer daalt,
Des armen Jozefs leven!

Gelukkig volgden zy dien raad;
En, zonder iets te schroomen,
Was Jozef in dat oogenblik
Blijmoedig aangekomen.

Hy sprak zijn broeders minzaam aan,
En reikte hun de handen;
Maar zie, de wreedaarts grepen hem,
En knelden hem in banden.

Ze ontnamen hem zijn prachtig kleed,
En hoorden naar geen kermen;
En, wat hy weenend bidden mocht,
Zy toonden geen ontfermen.

Ach? (riep hy) wat misdeed ik u,
Waar-waarom moet ik sterven? -
Waar-waarom in dien donkren kuil
Door u mijn leven derven? -

Maar al zijn smeeken was om niet;
In hun versteende harten
Verheugden zy zich in zijn angst,
En spotten met zijn smarte.

Zy lieten nu d'onnoozlen knaap
In deze diepte neder,
En keerden blij en wel te vreên
Naar hunne kudde weder.

III.

Doch, Ruben, die van Jozefs hoofd
Het onheil af wou weeren,
Dacht, spoedig, langs een andren weg
Tot hem te rug te keeren.

Helaas! den droeven jongling stond
De wreedste dood te wachten:
Want nutloos was zijn bang geschrei
En ongehoorde klachten!

Toch hoopte hy met vasten moed
Het daglicht weêr te aanschouwen,
En dacht dat God hem redden zou:
Want onschuld geeft vertrouwen.

Intusschen was het naberouw,
Vermengd met duizend vreezen
Dat eens hun misdaad wierde ontdekt,
In Judaas hart gerezen.

Juist zag hy reizigers van verr'
Den weg naar Dothan rijden,
En dacht een gunstig middel uit
Om Jozef te bevrijden.

Mijn broeders, sprak hy, Jozefs dood
Bezwaart my 't bang geweten:
Ik voel my door die euveldaad
Het hart van één gereten.

Die droomer, ik beken het u,
Verdient dat wy hem haten;
Maar vreezen wy, dat God zijn dood
Niet ongestraft zal laten!

Al kwam die misdaad nooit aan 't licht,
Toch drukt zy ons op 't harte;
En zeker baart zy, vroeg of laat,
Des wroegens bittere smarte!

Nog kunnen we ons van hem ontdoen,
Zie hier een middel open!
Ginds zie ik koopliên op den weg;
Komt! dat wy hem verkoopen.

Dit stonden zy eenparig toe.
Geen tijd wierd meer verloren;
Eu Jozef werd van hunnen haat
Een ander lot beschoren.

Ras werd hy uit den kuil verlost
Waarin hy lag begraven,
En werd den reizigers verkocht,
Die handelden in slaven.

Inmiddels keerde Ruben weêr
Langs afgelegen paden,
Steeds vreezend, dat zijn broederen
Zijn oogmerk mochten raden.

Vol hoop genaakte hy den kuil,
En boog zich neêr op de aarde,
Maar schrikte, toen hy nederzag
En Jozef niet ontwaarde.

Hy riep hem; maar de put-alleen
Gaf weêrklank op zijn woorden.
Toen dacht hy: Ach! hy werd verlost,
Alleen om hem te moorden.

Van droefheid was hy radeloos,
En spoedde jammrend henen,
En riep zijn broedren toe, van verr',
Met hartverscheurend weenen.

Zegt, riep hy, zegt wreedaardigen,
Waar Jozef is gebleven?
Ik vond hem in den kuil niet meer;
Gy bracht hem wis om 't leven!

Nu hoorde Ruben al te wel
Wat gruwel zy bestonden,
En waarom hy den jongeling
Niet weder had gevonden.

Ach, nu verweet hy 't zich te laat,
Dat hy niet eerder spoedde,
En voor zoo wreed een slaverny
Den armen knaap behoedde!

IV.

Nu dachten Jakobs zonen haast
Naar Hebron heen te trekken,
En vonden saam een middel uit
Om hun vergrijp te dekken.

Men slachtte een geit, en doopte 't kleed
Dat Jozef was onttoegen,
In 't uitgestorte geitenbloed,
Dat schijn gaf aan hun logen.

Nu werd een vreemding met dat kleed
Van Sichem heen gezonden,
Die d'ouden Jakob melden moest
Dat hy het had gevonden.

De vreemdling kwam te Hebron aan,
Waar Jozefs vader woonde;
En spoedde zich naar Jakob heen,
Aan wien hy 't kleed vertoonde.

De Wreedaart sprak: Ik vond dit kleed
Bebloed en vol van scheuren;
Droeg niet uw zoon dit fraai gewaad
Van velerhande kleuren?

De grijze Jakob stond ontroerd
Toen hy het kleed ontwaarde,
En storite met een luid geweën
Wanhopig neêr op de aarde.

Ach! riep hy, Jozef leeft niet meer!
Mijn kind is my ontnomen!
Ach! zeker is hy in het woud,
Door tijgers omgekomen.

Mijn Jozef! Jozef, ô mijn zoon!
Nooit zult gy wederkeeren;
En ieder dag, zoo lang ik leef,
Zal mijnen rouw vermeerren!

Zoo treurde Jakob dag en nacht,
En zag zijn andre zonen
(Die eindelijk waren weêrgekeerd)
Geveinsde droefheid toonen.

De Valschaarts deelden Jakobs rouw,
Maar niet met ware smarten;
En weenden om huns broeders dood,
Met blijdschap in hun harten.

Mijn kindren, riep de grijzaart soms,
Vergeefs is al uw pogen;
Ik zal zoo lang ik hier nog leef;
Mijn tranen niet meer drogen.

Mijn kindren! ach ik zoek geen troost.
Niets wensch ik dan te sterven,
Welhaast zult gy, door Jozefs dood,
Uw droeven Vader derven.

V.

Gedenken wy nu Jozefs lot;
En zien we wat gebeurde,
Terwijl de vader om zijn dood
Nog on vertroostbaar treurde!

De jongling werd op nieuw verkocht
In afgelegen landen,
En raakte, door Gods albestier,
In beter meesters handen.

Het was de Hoovling Potifar,
De gunstling van den Koning,
Die Jozef aannam in zijn gunst,
Zijn braasheid tot beloning.

Hy kreeg den trouwen Jozef lief,
Om 't volgen van zijn plichten;
En echter wist men dien aan 't Hof
Van ontrouw te betichten.

De schuldellooze jongeling
Verloor zijns meesters achting;
En werd van Potifar gestraft
Voor plicht- en deugdbetrachting.

Hy werd, in spijt van zijn beklag,
In ketenen gesloten;
En, hoe hy voor zijne onschuld sprak,
Hy was en bleef verstoten.

Maar, als de brave wordt verdrukt,
Neemt God hem in zijn hoede:
En dus was Jozef in zijn lot
Gerust en blij te moede!

Zijn onschuld zegevierde in 't eind,
In spijt der lasterlogen;
En eindelijk rees hy door zijn deugd,
Tot aanzien en vermogen.

God schonk den jongling wijs beleid
En doorzicht boven maten,
Daarom werd hem 't bestier vertrouwd
Van al des Konings Staten.

Eens dreigde een zware hongersnood,
Dien Jozef aan zag naderen.
Dus liet hy, eer dat tijdstip kwam,
Een rijken voorraad gaderen.

Nu faalde 't in Egipten niet
Aan overvloed van koren;
Terwijl zich wijd en zijd in 't rond
Des hongers klacht deed hooren.

Ook werd het land van Kanaän,
Waar de oude Jakob woonde,
Ten prooi van dezen hongersnood,
Die arm noch rijk verschoonde.

Men dacht, dat uit Egiptenland
Nog bystand was te hopen;
Des togen Jakobs zonen heen,
Om granen daar te koopen.

Ach, dikwijls zeiden ze onderweg,
Door hongersnood bevochten:
'Dit hebben wy aan hem verdiend.
Dien wy zoo wreed verkochten.'

't Gebrek was nog de minste straf,
Hun opgelegd te dragen;
Maar 't pijnigen van 't zelfverwijt
Gaaf boven alle plagen.

Zy hadden dag of nacht geen duur,
En alle tegenheden
Beschouwden ze als een straf van God,
Om 't geen ze aan Jozef deden.

Zoo drukt het smartelijk naberouw
Met onverdraagbre smarte;
En, denkt de booswicht straf te ontgaan,
Hy draagt haar toch in 't harte.

VI.

Ras kwamen ze in Egipten aan,
Vol hoop en vol vertrouwen;
Maar dachten in een machtig prins
Hun broeder niet te aanschouwen.

Zij ijlden met geschenken heen
Om d'Ondervorst te groeten
Maar kenden hunnen broeder niet,
Schoon knielende aan zijn voeten.

Aan Jozef waren zy niet vreemd.
Hy kende zijn verraders;
Maar dacht slechts in dit oogenblik
Aan 't wederzien zijns Vaders.

Te braaf, te deugdzaam, was zijn hart
Om aan hun haat te denken,
Offchoon hun leven en hun dood
Thands afhing van zijn wenken.

Maar minzaam sprak hy ze allen aan
Toen zy voor hem verschenen,
En kon zich voor hunne oogen niet
Onthouden van te weenen.

Mijn broeders! riep hy eindelijk uit:
'k Ben Jozef! 'k ben uw broeder!
Hy, dien gy eens als slaaf verkocht,
Had de Almacht tot behoeder!

Mijn broeders! schroomt mijn byzijn niet,
Maar treedt vrijmoedig nader.
'k Ben Jozef, en mijn ziel verlangt
Naar tijding van mijn Vader.

Jozef.



Mijn broeders! riep hy eindlijk uit:
'k Ben Jozef! 'k ben uw broeder! bl. 122.

Ach broeders, vreest niet dat mijn hart
De minste wraakzucht voede;
Maar dankt Hem die my heeft gered,
En 't kwade keert ten goede!

Ach zegt my, leeft mijn Vader nog?
Meldt, meldt hem dat ik leve,
En God schelde u de misdaad kwijt,
Gelijk ik ze u vergeve!

Nu stortte Jozef hun aan 't hart
Met broederlijke liefde,
En dacht niet aan 't voorleden meer,
Hoe ook hun haat hem griefde.

Zijn broeders stonden sprakeloos,
Beschaamd door zoo veel goedheid;
En hy genoot in 't needrig hart
Des weldoens hoogste zoetheid!

Hy zond hen nu naar Jakob heen,
Van weldaân overladen
Door hem, dien ze in zijn vroege jeugd
Zoo liefdeloos verraadden.

De droeve grijsaart, die uit rouw
Welhaast ten grave daalde,
Geloofde in 't eerst het wonder niet
Waarvan men hem verhaalde.

Doch, toen hy de eergeschenken zag,
Door Jozef hem gezonden,
De buigende Ezels opgelaân,
Die voor zijne oogen stonden,

Toen hield zijn bange twijfel op,
En dankend viel hy neder,
En riep; ô God! mijn Jozef leeft!
Ik zie hem hier nog weder!

Vol vreugd verliet hy ras zijn huis,
En toog met al zijn zonen,
Naar 't zegenrijk Egiptenland,
Waar God zijn deugd zou lonen.

Daar vond hy nu den lievling weêr,
Wiens dood hy steeds beschreidde,
En wiens geluk zijn' ouderdom
De hoogste vreugd bereidde.

Aanbidlijk is 't bestier van God!
Den braven schenkt Hy zegen;
En redt die op zyn hulp vertrouwt,
Langs de onverwachtste wegen.